

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
DEVETNAESTA POSEBNA SEDNICA
U JEDANAESTOM SAZIVU
15. septembar 2018. godine

(Sednica je počela u 16.15 časova. Predsedava Maja Gojković, predsednik Narodne skupštine.)

*
* *

PREDSEDNIK: Poštovani narodni poslanici, poštovani članovi Vlade, poštovani gradonačelnice Beograda, vaše ekselencije, poštovane dame i gospodo, otvaram Devetnaestu posebnu sednicu Narodne skupštine Republike Srbije u Jedanaestom sazivu.

Kao što vam je poznato, ovu posebnu sednicu sazvala sam da bi se Narodnoj skupštini obratio potpredsednik Indije i predsedavajući Saveta država Nj.e. gospodin M. Venkaja Najdu.

Čast mi je da u ime Narodne skupštine i u svoje ime pozdravim Njegovu ekselenciju gospodina M. Venkaju Najdua.

Pored njega, pozdravljam i ostale uvažene članove delegacije Republike Indije, predsednicu i članove Vlade Republike Srbije, gradonačelnika Beograda, kao i predstavnike diplomatskog kora u Republici Srbiji, koji prisustvuju današnjoj sednici.

Sada molim Njegovu ekselenciju gospodina M. Venkaju Najdua da nam se obrati.

Izvolite, Ekselencijo.

M. VENKAJA NAJDU (*Muppavarapu Venkaiah Naidu*): Hvala puno.

Uvažena gospođo Majo Gojković, uvaženi ministri, uvaženi poslanici, ekselencije, uvaženi gosti.

Članovi delegacije koji su sa mnom iz Indije su iz različitih političkih partija. Jedan od njih je državni ministar finansija gospodin Šiv Pratap Šukla, ostalo četvoro su poslanici oba doma Parlamenta. Tu je gospodin Prasana Ačarja; on je iz jedne od vladajućih stranaka u Parlamentu. Takođe, tu je

gospođa Vidžila Satjanant, sa juga Indije. Zatim, tu je gospođa Sarodž Pandej, iz Gornjeg doma i član vladajuće stranke. Tu je i gospodin Ragav Lakanpal.

Sestre i braćo, dobar dan. Ovde sam sa svojom delegacijom danas pred svima vama i velika mi je čast i zadovoljstvo što je ova sednica posebno sazvana kako bi omogućila meni, potpredsedniku Indije, da vam se obratim. Zaista sam počastvovan i privilegovan što sam sa svima vama danas na ovaj poseban dan u ovoj posebno godini i na ovom posebnom mestu.

Danas je poseban dan jer je Međunarodni dan demokratije. Ova godina je posebna jer u njoj obeležavamo 70 godina od uspostavljanja diplomatskih odnosa između Indije i Srbije. Ovo mesto je posebno jer je istorijsko, jer su se tu 1961. godine sastale nacije i odlučile da osnuju Pokret nesvrstanih. Dobro je podsetiti na to da su Indija i tadašnja Jugoslavija bile pioniri te organizacije, koja je nazvana Pokretom nesvrstanih. Zato kažem da je ovo danas iz tri razloga poseban događaj.

Mi delimo zajedničke stavove po mnogim pitanjima. Imamo dublja međusobna razumevanja, koja nas zbližavaju. Veoma sam počastvovan pozivom da se obratim u ovom domu. Zahvaljujem se na ljubaznom pozivu i na toplom gostoprimstvu koji su upućeni i meni i članovima moje delegacije tokom ove posete.

Kao što sam rekao, sa mnom su ovde uvaženi članovi vladajuće stranke i drugi funkcioneri. Zaista želimo da prenesemo pozdrav i uputimo najbolje želje naroda Indije uvažanim liderima Srbije i velikim prijateljima Indije koji su prisutni u ovom domu, kao i narodu Srbije.

Sestre i braćo, i Srbija i Indija su posvećene demokratskim vrednostima i potrebi da se stalno neguje demokratski duh kako bi se poboljšao kvalitet života naših naroda.

Srbija ima dugu istoriju narodne skupštine i ustava, jednog od najstarijih u Evropi, koja počinje još u 19. veku. Mi Indijci, s obzirom na to da čvrsto verujemo u parlamentarnu demokratiju, veoma smo impresionirani snažnom parlamentarnom tradicijom Srbije. Ovo impresivno zdanje Narodne skupštine, koje je izgrađeno, kako su mi rekli, pre skoro sto godina, istinski odslikava bogato parlamentarno nasleđe Srbije. Moram vam iskreno reći da sam zaista impresioniran arhitekturom ove zgrade, ali nije samo arhitektura ove zgrade ta koja je impresivna. Ono što je jednako važno jeste arhitektura te staze kojom su nastajale ideje i koja je učinila ovo zdanje važnom znamenitošću u analima moderne svetske istorije.

Ovde se održao Prvi samit Pokreta nesvrstanih 1961. godine. Tadašnji premijer Indije Pandit Džavaharlal Nehru i drugi svetski lideri Pokreta nesvrstanih su se obratili na tom samitu baš u ovoj istorijskoj sali. Naravno, tu je bio i tadašnji lider Jugoslavije maršal Tito.

Odnosi između Indije i Srbije su duboko ukorenjeni u istoriji. Od ranih dana nezavisnosti Indije obe zemlje su veliku pažnju posvetile Pokretu nesvrstanih i dosta su doprinele stvaranju novog i demokratskog svetskog poretka, naročito važnog za postkolonijalni treći svet, koji je pretio konceptu bipolarnog sveta. Mnogobrojne posete visokog nivoa između naše dve zemlje u tom periodu svedoče upravo o tom zajedničkom verovanju.

Maršal Tito je bilo poznato ime u mnogim domaćinstvima Indije. Čuo sam često njegovo ime tokom svojih studentskih dana. Bio sam student u srednjoj školi, ne čak u koledžu već u srednjoj školi, i to ime se često čulo u Indiji. On je zaista bio poznat po tome što je sa ostalima pokrenuo Pokret nesvrstanih.

Poznato mi je da se maršal Tito obratio Parlamentu Indije tokom svoje posete 1954. godine i na taj način su parlamenti naše dve zemlje imali privilegiju i korist od toga da uče jedan od drugog. Drago mi je što se takav dijalog nastavlja kroz Parlamentarnu grupu prijateljstva sa Indijom, koja postoji u Narodnoj skupštini.

Drage sestre i braćo, dozvolite mi da na ovom mestu spajanja podelim sa vama nekoliko reči o parlamentarnom sistemu Indije, parlamentarnom sistemu najveće demokratije na svetu.

Parlament Indije je vrhovno, najviše zakonodavno telo Republike Indije. To je dvodomo zakonodavno telo, koje čine dva doma – Radža saba (Savet država) i Lok Saba (Dom naroda), koji se direktno bira od strane naroda. Kao potpredsednik Indije imam funkciju i predsedavajućeg Radža sabe. Pomažem, svakako, i predsedniku Indije, budući da sam potpredsednik države. Radža saba je naš Gornji dom, odnosno Savet država.

Imam jako dugo iskustvo u našem parlamentarnom sistemu. Postao sam poslanik Zakonodavne skupštine moje države, to je jedna provincija, pre 40 godina, 1978. godine. Poslanik sam u Radža sabi, Gornjem domu Parlamenta, od 1998. godine. Takođe, bio sam i ministar parlamentarnih poslova u Indiji, a pored toga vršio sam i druge ministarske dužnosti u periodu od 2014. do 2016. godine. Bio sam ministar pod vođstvom Modija, prethodnog premijera.

Dok Srbija ima jednodomi parlament, federalna struktura Indije zahteva dvodomo telo kako bi države bile adekvatno zastupljene; mi smo jedna ogromna zemlja. Parlament Indije se tokom godina razvio u demokratski forum koji pažljivo sluša fascinantne, složene glasove ljudi iz različitih delova naše ogromne zemlje i spretno odgovara na različite razloge koje oni imaju za zabrinutost.

Negujući, podstičući participativnu demokratiju naš parlament je bio sredstvo uvođenja društvene promene i razvoja usvajanjem naprednog zakonodavstva. Mi smo usmereni na očuvanje duha demokratije stavljajući narod, ljude u centar arhitekture razvoja. Ponavljam, stavljajući ljude u centar

arhitekture razvoja. To je lepota parlamentarne demokratije, to je lepota koju pokušavamo da stvorimo.

Sestre i braćo, danas slavimo i Međunarodni dan demokratije, koji su proglasile Ujedinjene nacije 8. novembra 2007. godine. Uvodne reči Povelje UN glase: „Mi, narodi, upravo odražavamo osnovna načela demokratije, da je volja naroda izvor legitimnosti nacija.“ Kautilija, jedan od istaknutih politikologa drevne Indije, u svojoj tezi pod nazivom Artašastra rekao je: „Kraljevu sreću treba da čini samo sreća ljudi u kraljevstvu, a ne neki drugi faktori.“ To je čuveni citat. Legitimitet kralja ili suverene države u suštini proizlazi iz sposobnosti da odgovori na volju i težnje naroda, na njegove potrebe i interese.

Narodna demokratija i predstavničke institucije nisu ni potpuno strane na tlu Indije, niti su tu odskora. Istorija demokratske tradicije Indije u stvari seže još do vedskog doba. Vede, najstariji indijski pregled znanja, na nekoliko mesta upućuju na narodne skupštine, poznate kao sabe i samiti, u to vreme. U postvedskom periodu postojale su republike, poznate kao gana-radže ili gana-sange, koje su funkcionisale kao samoupravne institucije.

Svi znamo da su suštinski elementi demokratije vrednosti slobode, poštovanje ljudskih prava i načela održavanja periodičnih i istinskih izbora gde postoji opšte pravo glasa. Indija je usvojila to opšte pravo glasa za sve građane preko 21 godine starosti 1951. godine. Narod Indije bira svoje predstavnike u zakonodavnim telima u slobodnom i pravičnom izbornom procesu. Izlaznost na izborima je imala stabilan rast u protekle 64 godine, od 44,87% 1951. godine do 66,4% 2014. godine.

Treba pomenuti da su 65,6% glasači na poslednjim izborima 2014. godine bile žene. U Indiji imamo Parlament, imamo skupštine država, imamo lokalna tela i drago mi je što mogu sa vama da podelim da je trećina naših poslanika u nekim državama, a polovina poslanika u nekim drugim državama zaista su žene. To je jedan procenat koji pokušavamo čak da povećamo u svim parlamentima.

Pošto sam rekao dosta o parlamentarnom sistemu Indije i o demokratiji Indije, dozvolite mi da se vratim na odnos između Indije i Srbije. Interakcija između naroda Indije i Srbije naravno nije ograničena samo na period nakon dobijanja nezavisnosti Indije. Mnogo pre toga interakcija između ljudi iz ova dva dela sveta dala je veliki doprinos njihovom kako intelektualnom tako i kulturnom kapitalu.

Interakcija između čuvenog srpskog inovatora, pronalazača Nikole Tesle i velikog duhovnog vođe Indije Svamija Vivekanande jedan je takav primer. Misli i ideje Svamija Vivekanande ostavile su duboki trag na rad Nikole Tesle. Drago mi je što su Pošta Srbije i Pošta Indije ovo prepoznale na pravi način i zajedno izdale komemorativne markice sa likovima ova dva vizionara. Obojica

su imala snažnu viziju za celo čovečanstvo. Oni su bili kreativni geniji koji su ostavili trajni uticaj na svet. Jedan je bio primer izuzetnih inovacija u oblasti fizike, a drugi je bio ostvareni duhovni vođa koji je objasnio metafizičke realnosti svetu. To je ono što odslikava velike ljude.

Sestre i braćo, i Srbija i Indija su prošle kroz teške periode u nedavnoj istoriji, ali su iz svake od tih kriza izašle kao snažnije, jer smo morali da podstičemo reforme. Ekonomske reforme u Indiji i Srbiji 90-ih godina prošlog veka delotvorno su pretvorile neke od najvećih izazova u prilike.

Naše dve zemlje su uvek podržavale jedna drugu po pitanjima od najvećeg interesa. Srbija se suočavala i još uvek se suočava sa izazovima za svoju suverenost i teritorijalni integritet. Indija o ovome uvek ima principijelan stav i podržava suverenitet i teritorijalni integritet Srbije.

Indija snažno veruje da pitanje Kosova treba da se reši mirnim putem, konsultacijama i dijalogom. Indija je, takođe, zadovoljna principijelnom podrškom koju dobija od Srbije po nekoliko suštinskih pitanja, kao što je na primer prijava Indije za članstvo u Grupi nuklearnih dobavljača.

Drago mi je što Srbija deli stavove Indije u pogledu potrebe da se reformišu UN, naročito Savet bezbednosti UN. Neophodno je da se on proširi i dalje demokratizuje.

Naše dve zemlje se takođe slažu da je terorizam jedna od najvećih pretnji međunarodnom miru i bezbednosti. Postoji hitna potreba da se ojača globalni i zakonodavni okvir za borbu protiv terorizma kako bi se iskorenila ova pošast ubrzavanjem završetka sveobuhvatne konvencije o međunarodnom terorizmu u okviru UN.

Terorizam je po nama neprijatelj čovečanstva. Ljudi pokušavaju da plaštom religije pokriju zločine, ali terorizam nema veze sa religijom, sa verom, on je protiv čovečanstva i celo čovečanstvo mora da se bori protiv ove pošasti, jer mir je osnova za svaki napredak. Napredak i mir idu ruku pod ruku. Ako želite da obezbedite mir, morate se osloboditi terora.

(Aplauz.)

Hvala vam.

Poslednjih godina naši bilateralni odnosi su dostigli izrazito visok nivo. U januaru 2017. godine Njegova ekselencija gospodin Aleksandar Vučić, uvaženi predsednik Srbije, posetio je Indiju u svojstvu predsednika Vlade Srbije. Ovo je bila zaista istorijska poseta. To je bila prva poseta Indiji iz Beograda, na nivou šefova država ili vlada, nakon 30 godina. Takođe ni sa indijske strane nije bilo poseta na visokom nivou skoro tri decenije. Svojom posetom želim da istaknem veliku želju Indije da održi bliske veze sa Srbijom kroz angažovanja na visokom nivou.

Tokom prošlogodišnje posete predsednika Vučića Indiji Srbija je učestvovala na Vibrant Gujarat globalnom samitu. Drago mi je što je Srbija

ponovo učestvovala na još jednom velikom događaju u Indiji. To je sajam prehrambene industrije *World Food India* 2017. godine u Nju Delhiju, u novembru prošle godine.

Poljoprivreda je značajna privredna delatnost kako u Indiji tako i u Srbiji i možemo zaista iskoristiti stručnost i znanje jedni drugih u poljoprivrednom i prehrambenom sektoru. Preko 50% indijskog stanovništva zavisi od poljoprivrede. Uvek govorim da je poljoprivreda glavna grana naše industrije i naše privrede i staramo se da poljoprivreda bude šticeana i da se vrednuje. Drago mi je da se i ovde, u ovoj zemlji, poljoprivredi pridaje veliki značaj i da imate veliku ekspertizu u tom smislu.

Uvaženi prvi potpredsednik Vlade i ministar spoljnih poslova Srbije Ivica Dačić posetio je Indiju u maju ove godine. Drago mi je što sam tokom sastanka koji je imao sa mnom imao priliku da saznam o koracima koje naše dve zemlje preduzimaju kako bi još više ojačale naše bilateralne odnose. Posebno mi je bilo drago kada sam saznao da je Srbija prošle godine ukinula vize za kratkoročni boravak svih nosilaca indijskih pasoša. To je zaista dobrodošao čin i narod Indije je srećan i zahvalan na tome.

Naša bilateralna trgovinska razmena na godišnjem nivou je trenutno oko 200 miliona američkih dolara. Nema sumnje da je to daleko ispod pravih potencijala i neophodno je još poseta posebnih delegacija kako bi se povećala naša bilateralna trgovinska razmena.

Kako postoji potreba za unapređenjem naše bilateralne trgovinske razmene, neophodne su investicije jednih i drugih u naše zemlje i inovativniji pristup kako bi se ojačale naše ekonomske veze. U tom kontekstu novi primeri stranih investicija su i novi pozitivan razvoj događaja. Kompanija iz Indije je kupila veliku srpsku kompaniju za proizvodnju traktora. To može doprineti proizvodnji visokokvalitetnih poljoprivrednih mašina u Srbiji uz razumne troškove i, svakako, pomoći poljoprivrednom sektoru Srbije. Jedna kompanija iz Indije je osnovala IT park u Srbiji. Snaga IT sektora u Indiji je prepoznata na globalnom nivou.

Srbija takođe može imati koristi od kapaciteta Indije da proizvodi visokokvalitetne lekove koji spasavaju živote po ceni koja je priuštiva za prosečno srpsko stanovništvo. Ja sam rekao i uvaženom predsedniku da se usmerimo na potrebu za saradnjom između Srbije i Indije u farmaceutskom sektoru.

Turisti iz Indije sada u velikom broju posećuju strane zemlje. Srbija svojom fascinantnom istorijom i pejzažom ima potencijal da privuče te turiste iz Indije.

Srbija, takođe, ima potencijala u nekim oblastima namenske, odbrambene industrije. Pošto Indija sada dozvoljava učešće privatnog sektora Indije, pa čak i stranih kompanija u odbrambenoj industriji u smislu proizvodnje

i nabavke, privatne kompanije obe strane mogu sada da se udruže i iskoriste tu liberalizovanu politiku Indije.

Vlade obe zemlje već rade na jačanju okvira u cilju veće ekonomske saradnje. Mi smo doprineli ovim naporima danas potpisivanjem sporazuma. Potpisivanje sporazuma o zaštiti bilja i biljnom karantinu doprineće unapređenju trgovinske razmene voća, povrća i prerađenih proizvoda. Revidirani sporazum o vazdušnom saobraćaju poboljšaće i povezanost i trgovinsku razmenu i turizam.

Sestre i braćo, dozvolite mi da na ovom važnom mestu kažem nekoliko reči i o tome šta moja vlada radi u Indiji kako bi privukla strane biznismene, preduzetnike.

Posvećeni smo razvoju ekonomije vredne pet triliona dolara do 2025. godine, što će nas učiniti trećim najvećim potrošačkim tržištem na svetu. Indija se popela za 42 mesta na rang-listi Svetske banke o uslovima poslovanja u protekle dve godine i nastoji da ostvari još veći napredak.

Mi želimo da imamo više investicija u Indiji, a sam proces dobijanja dozvola je olakšan u Indiji. Jačamo naš proizvodni sektor kroz program pod nazivom *Make in India*, ili „Napraviti u Indiji“, održavajući snažan sektor usluga zasnovan na visokim tehnologijama.

Takođe, popeli smo se na 21. mesto na rang-listi indeksa globalnih inovacija Svetske organizacije za intelektualnu svojinu (WIPO) za dve godine i za 19 mesta smo se popeli na listi indeksa globalnog logističkog učinka Svetske banke.

Strane direktne investicije kao prilično tačan pokazatelj poverenja stranaca u politički i ekonomski sistem jedne zemlje veoma su prepoznate. Prema najnovijim podacima, priliv stranih direktnih investicija u Indiji porastao je na 35,9 milijardi dolara od aprila do decembra 2017. godine. Zapravo, ove investicije su porasle sa 36 milijardi dolara 2013. godine na 60 milijardi dolara u periodu 2016–2017. godine.

Imamo režim zaštite prava intelektualne svojine koji je usklađen sa Sporazumom o trgovinskim aspektima prava intelektualne svojine, a naša višepartijska demokratija obezbeđuje suštinsku stabilnost i predvidljivost.

Sistemske reforme u oblasti oporezivanja takođe, uključujući i porez na robe i usluge, omogućili su Indiji da se razvija u jedno transparentno, moderno i ujednačeno tržište. Poreska baza i usklađenost su znatno poboljšani. Mogu vam reći iz iskustva u mom javnom životu da je ovakvo zakonodavstvo donelo veliku transformaciju i jednu poresku revoluciju, jer niko sada ne može da izbegne plaćanje poreza i svi će morati da rade na jedan transparentan način gde nema prevara, a to znamo da je često uzrok mnogih problema.

Finansijsko uključivanje je ključni prioritet aktuelne vlade. Tri stotine osamdeset miliona novih bankovnih računa je po prvi put otvoreno, što je

omogućilo direktne koristi od transfera gotovinskog novca. Na taj način smo uspostavili snažan politički okvir u Indiji i stvorili smo jedno povoljno poslovno okruženje. Liberalni režim elektronskih viza za Srbe trebalo bi da im olakša putovanje u Indiju.

Sestre i braćo, u ranom periodu nezavisnosti Indije naši odnosi su počeli na čvrstim osnovama zajedničkog globalnog stava Pokreta nesvrstanih i zajedno smo stvorili veliku platformu za treći svet u to doba. Promene u globalnom geopolitičkom okruženju nam sada ponovo daju priliku da radimo zajedno, uz obostranu korist i zarad podele prosperiteta sa drugima.

Dobro bi bilo prisetiti se reči premijera Indije Pandida Džavaharlala Nehrua na konferenciji Pokreta nesvrstanih održanoj u Beogradu, 2. septembra 1961. godine. Njegov poziv, koji je tako istinit i relevantan čak i danas, bio je sledeći: „Izgradimo u našim sopstvenim zemljama društva u kojima je sloboda stvarna. Sloboda je od suštinske važnosti, jer nam sloboda daje snagu i omogućava nam da izgradimo uspešna društva“. To je rekao u to vreme, a i danas važi. Moramo težiti da ojačamo naše demokratske vladavine i da internalizujemo koncepte slobode, dijaloga, inkluzije i vladavine prava u našim vladajućim strukturama.

Dozvolite mi da završim drevnom indijskom molitvom iz Veda: „Krećimo se zajedno. Uzimajmo hranu zajedno. Rastimo zajedno. Zajedno treba da stičemo i delimo znanje i hajde nikada da ne mrzimo jedni druge“. Ovo je poruka iz Veda. To je želja koju sam hteo da podelim sa vama. Želimo svet bez diskriminacije, svet obostranog poštovanja, tolerancije, gde se slavi različitost.

Ovo sam želeo da podelim sa vama kao predstavnik zemlje koja je smatrala svet jednom velikom porodicom. Mi u Indiji verujemo da je ceo svet, ceo univerzum jedna porodica i to je suština indijske filozofije. Svi treba da idemo zajedno i da se postaramo da svi gledamo na svet kao na jednu porodicu.

Donosim vam ljubav, tople pozdrave iz Indije za sve Srbe i nadam se da ćemo nastaviti da radimo zajedno na stvaranju sveta koji je inkluzivan, skladan i održiv. Hvala vam.

(Aplauz.)

Hvala vam, poštovana predsednice!

Hvala vam, poslanici! Hvala svima!

PREDSEDNİK: Zahvaljujem Njegovoj ekselenciji na današnjem obraćanju.

Zaključujem Devetnaestu posebnu sednicu Narodne skupštine Republike Srbije u Jedanaestom sazivu. Hvala vam.

(Sednica je završena u 16.45 časova.)

